

СЯЛЯНСКАЯ

НІВА

Няхай жыве Беларускі Народ!

Адрэс Рэдакцыі і Адміністрацыі:

ВІЛЬНЯ, ЗАВАЛЬНАЯ 6. (Wilno, Zawalna 6.)

Рэдакцыя адчынена штодня ад 9 да 3 гадзіны апрача свята.

Рэдактар прыймае ад 12 да 2 гадз.

Зямля Сялянству бяз выкупу!

Падпіска:

на адзін месяц — 1 зал., на 3 месяцы — 2 зал.,
на 6 месяцаў 4 зал., на год — 8 зал.
Для заграшчы удвая даражэй.

Аплата надрукаванага залежыць ад рэдакцыі.

ВЫХОДЗЕ ў СЕРАДУ і СУБОТУ.

ОРГАН БЕЛАРУСКАГА СЯЛЯНСКАГА САЮЗУ.

Дыплёматычная ігра.

Хто ўважна сачыў за апошнімі падзеямі ў міжнароднай палітыцы, дык заўважыў адну даволі цікавую зьяву. Ужо перад вядомым забойствам савецкага пасла Войкава, а тым больш пасля гэтага забойства, кожнага трохкі аздачалі вынікі гэтага трагічнага факту. Як з аднаго боку савецкага, так з другога боку польскага, была вялікая ахвота дайсьці да згоды, каб ня выклікаць канфлікту і аружнае вайны. Мала гэтага, у гэтым зусім здавалася-б, на першы пагляд, неадпаведным часе, вонкава чуюм вялікую ахвоту як польскага ўраду, так і савецкага—жыць між сабой ня толькі ў дагэтуляшнай згодзе, але яшчэ гэтую згоду паглыбіць праз заключэньне трактату аб ненападаньні і гандлёвага дагавору. Выступленьні з прамовамі савецкіх правадыроў, прамова марш. Пілсудскага ў Калішы і загад польскага ўраду аб высяленьні з Польшчы некаторых расейскіх эмігрантаў, гавораць за тое, што вонкава як польскі, так савецкі ўрад, выказваюцца за мірнае і добрасуседзкае сужыцьцё. Зьяўляецца пытаньне, дзеля чаго наступіла такая зьмена ў адносінах між Польшчай і ССРР. і якое мае яно значэньне для Беларусаў? Каб адказаць на гэта пытаньне, трэба прыпомніць наступнае.

Ад пэўнага часу ў міжнароднай палітыцы можна бачыць змаганьне дзвюх вялікіх дзяржаваў—Англіі з ССРР. Гэтае змаганьне ня ідзе безпасярэдня аружжам, але пры помачы дыплёматычных перагавораў. Англія хоча накланіць усе вялікія эўрапейскія дзяржавы да аднаго буржуазна-капіталістычнага фронту скіраванага проці Саветаў. Перадусім ангельскія палітыкі хочучь уцягнуць у свой саюз Нямеччыну, адну з наймагутнейшых сіл у Эўропе. Ёсьць ведама, калі-б Нямеччына згадзілася на такі саюз процісавецкі, дык не задарма, а за пэўныя канкрэтныя здабычы. Адным з галаўнейшых пастулятаў ёсьць справа Верхняй Сілезіі і справа паморскага калідора, якія абшары Нямеччына хоча далучыць назад да свае дзяржавы. Дык бачым, што нямецкія варункі прыступленьня да процісавецкага саюзу зьяўляюцца згубнымі для Польшчы, бо рэалізуюцца коштам цяперашняй польскай тэрыторыі. Польшча ўсімі сіламі процістаўляецца гэткаму пляну: увесь час на міжнародным форуме вяла дыплёматычнае змаганьне з ім, а ў апошнія часы кінулася на новы спосаб абароны сваіх інтарэсаў. Вось гэтым новым спосабам і ёсьць гэная зьмена ў замежнай палітыцы Варшавы ў адносінах да Масквы. Польскі ўрад, радаю сваіх выступленьняў і загадаў, пачаў выразную згодніцкую палітыку з савецкім урадам, маючы на мэце, гэтай дарогай,

Што дзеецца ў сьвеце?

Сьвята нямецкай рэспублікі.

На 11 г. жніўня прыпадала сьвята нямецкай рэспублікі, як угодкі Вэймарскай канстытуцыі, якою кіруецца рэспубліка.

Па ўсей дзяржаве ўсякія ўстановы былі закрыты. Усюды ладзіліся на чэсьць рэспублікі ўрачыстасьці. Адбылося паседжаньне Райхстагу (сойму), прысутным быў на паседжаньні прэзыдэнт Гіндэнбург. Усюды былі вывешаны рэспубліканскія сьцягі, нават на вагонах і аўтабусах.

Рэвалюцыя ў Партугаліі.

У Партугаліі, якая праславілася на ўвесь сьвет сваімі частымі рэвалюцыямі ды пераваротамі, гэтымі днямі ізноў адбылася завіруха сярод войска.

Кіраўнікі завірухі папаліся ў рукі ўраду, які выслае іх на выспу сьв. Тамаша. У ва ўсім краі запанаваў спакой.

Трэба зазначыць, што паўстаньні зьяўляюцца ў Партугаліі не з за якіх ідэйных імкненьняў, а проста, ад эгаістычных пабуджэньняў розных палітыканаў.

Літоўскі прэм'ер аб літоўскіх адносінах.

Літоўскі прэм'ер праф. Вальдэмарас у гутарцы з карэспандэнтам рыскае газеты сказаў: — Польшча ўдзяляе многа ўвагі літоўскім справам, з гэтых прычынаў там цяпер творыцца многа шуму. Але надарэмна. Лепей было-б каб Польшча праявіла ініцыятыву і зарабіла нам якую-колечы канкрэтную прапанову.

Сакко і Ванцэцыі.

Ёсьць весткі быццам справу Сакко і Ванцэцыі перададуць на новы разгляд, новаму складу судзьдзяў.

лепш бараніць свае інтарэсы на Захадзе. Польшча хоча паказаць Англіі і Нямеччыне, што калі процісавецкі саюз будзе заключаны коштам Польшчы, дык яна пойдзе на згоду з Саветамі.

Цяперашнія палітыкі Масквы, ёсьць ведама, баяцца саюзу буржуазных эўрапейскіх дзяржаваў і затым ухаліліся за Польшчу, як за апошнюю дошку ратунку і таксама выступаюць афіцыйна за добрасуседзкія зносіны з польскім урадам. Доказам гэтага ёсьць прамовы савецкіх адказных дзеячоў у Маскве і апошнія выступленьні Масквы проці Радавае Беларусі. Кожнаму вядома, што польскаму ўраду не падабаецца беларуская праца ў Менску, бо яна стварае зусім непажаданы для Польшчы нахіл сярод жыхараў Заходняе Беларусі да Радавае Беларусі і ўзмацоўвае сільна беларускі рух у Заходняе Беларусі. Масква гэта добра разумее і затым, каб падабацца польскаму ўраду, маючы на мэце разьбіваць буржуазны процісавецкі саюз, павяла ў апошнія часы даволі вострую палітыку проці беларускасьці Менску. Рэзультатам палітыкі Масквы было зьмяшчэньне незаконнае (бяз зьезду прадстаўнікоў кампарты)

Падзеі ў Кітаі.

Армія Чанг-Кай-Шэка пабіта і адступае. Перамога асталася за Чанг-Тео-Лінам, які пагражае Шанхаю і Нанкіну.

Ёсьць чуткі быццам Чанг-Кай-Шэк падаўся ў адстаўку, а з ім разам некалькі міністраў з яго ўраду. Некатарыя аддзелы войска перайшлі да Чанг-Тео-Ліна.

А таксама падаюць газэты, што паміж Куомінтангам і камуністамі ў ханькоўскім урадзе здарыўся падзел, так што камуністы будуць дзействаваць на сваю ўласную руку, а Куомінтанг, правіца і льявіца, маюць аб'яднацца.

І гэтак сабе ўвесь час — валыняцца...

У камуністычнай партыі.

У Маскве адбылася камуністычная канфэрэнцыя. На гэтай канфэрэнцыі паміж староннікамі Сталіна і Троцкага наступіла згода. Аднак-жа Троцкі пакінуў за сабою права падаваць крытыцы ўсякі ўчынак „сталінаўцаў“, які ня будзе згаджацца з паглядам Троцкага.

ДА ВЕДАМА ІНВАЛІДАЎ!

Найвышэйшы Трыбунал Адміністрацыйны дня 13.VI. с. г. пад № 3816/25 разглядаў справу інвалідаў, зарэгістраваных пры г. зв. французскай рэгістрацыі і вынес пастанову, што гэтая рэгістрацыя дае права інвалідам дамагацца рэнты інвалідзкай. У сувязі з гэтым усе інваліды, якія былі зарэгістраваны пры г. зв. французскай рэгістрацыі і дагэтуль не атрымалі рэнты, могуць на нова пачаць справу ў адпаведным „Р. К. У.“ аб прызнаньні рэнты, паклікаючыся на пастанову найвышэйшага трыбуналу.

Сэкрэтарыят

Белар. Пас. Клубу.

тав. Адамовіча са становішча старшыні народных камісараў Савецкай Беларусі і назначэньне на яго месца нейкага Галадзёда, а таксама прысланьне ў Менск вядомага пагромашчыка беларускага руху Кнорына, які фактычна цяпер кіруе Савецкай Беларусі, а Чарвякоў астаўлены толькі для формы. Мала гэтага, менскае Г. П. У. ўзмацавана камуністымі-Палякамі, бо на чале ўсяго саюзнага (маскоўскага) Г. П. У. на сьмерці Паляка Дзяржынскага астаўся Паляк Мянжынскі.

З усяго бачым, што дыплёматычная ігра між Маскоўскім і Варшаўскім урадам адбываецца коштам беларускага нацыянальнага руху. Пытаньне толькі, ці гэтая ігра прынясе карысьці для самых іграючых?! Ня трэба забывацца, што ў споры паміж Масквой і Варшавай рашучае значэньне павінен мець Беларускі Народ, які выразна ўжо выказаўся проці сваіх апякуноў і хоча нарэшце сам вырашаць аб сваей долі. Зьдзейсьненьне імкненьняў нашага Народу наступіць не праз Варшаву і не праз Маскву, а праз сілу арганізаваных сярмяжных гущаў.

А. Замежны.

Ад Беларускага Інстытуту Гасп. і Культуры.

Ужо ў працягу некалькі гадоў беларускае сялянства складае дэкларацыі з дамаганьнем ад ураду роднае беларускае школы для сваіх дзетак. Кожны год дэкларацыі не давалі ніякае карысьці, бо ўрад ня выконваў сваіх законаў і дамаганьне нашага народу ня браў пад увагу. Ня глядзячы на гэта наш народ пасья кожнае сваей няўдачы неяк яшчэ болей напружваўся і ў наступныя разы яшчэ ў вялікшай колькасці падаваў ураду дэкларацыі на родную школу. Цяпер вась ізноў надходзіць пара, бо ізноў распачынаецца школьны год. Ізноў, як у папярэднія гады, мы павінны яшчэ з большым энтузіязмам узяцца за справу і яшчэ энэргічнай дамагацца таго, што нам належыцца па закону.

Няўдачы не павінны нас пужаць. Навучаныя папярэднім змаганьнем, у гэтым годзе мы павінны выказаць сваю запраўдную волю, свае жаданьні.

Як дамагацца беларускае ўрадавае школы?

Практычныя рады

А. Што павінен зрабіць кожны бацька Беларус, матка, ці апякун, якія маюць дзяцей у школьным узросьце.

1. Кожны бацька, матка, ці апякун павінны дбаць, каб іх дзеці вучыліся ў сваей роднай беларускай школе.

2. Кожны Беларус павінен выкарыстаць сваё права дамагацца беларускай школы для сваіх дзяцей.

3. Кожны бацька, матка ці апякун павінны напісаць дэкларацыю аб тым, што жадаюць, каб іх дзеці вучыліся ў роднай беларускай мове, абавязкава пайсьці ў гміну, заверыць там свой подпіс і праз паўнамоцніка пад расьпіску гэту дэкларацыю здаць Школьнаму Інспэктару да 31 сьнежня (г. з. декабра) гэтага 1927 г.

Увага: Заверыць дэкларацыю можа, апроч гміны, яшчэ міравы судзьдзя, натарыус, староста. Заверка на дэкларацыі подпісу солтысам, ці сьвяшчэньнікам, ці ксяндзом, ці вучыцелем, ці кім іншым ня будзе мець ніякай сілы, і дэкларацыя забракуецца.

4. Дэкларацыю трэба падпісваць у прысутнасьці воіта.

5. Калі бацька, ці матка, ці апякун ня пісьменны, то трэба прасіць пісьменнага чалавека, каб у прысутнасьці воіта расьпісаўся, як за няпісьменнага бацьку, і воіт заверыць ужо гэты подпіс.

Увага: Калі ёсьць няпісьменны бацька, а матка пісьменная, то матка, ці дзіця ня можа падпісвацца на дэкларацыі за бацьку: трэба, каб падпісаўся хто іншы і дарослы.

6. Воіт ня мае права адмовіцца ад заверкі подпісу.

Увага: 1) Калі воіт адмовіцца пасьведчыць подпіс, то зараз-жа трэба аб гэтым паведаміць Бел. Інстытуту Гаспадаркі і Культуры.

2) Заверкі подпісаў у гміне ня трэба адкладаваць на апошнія дні, бо воіт ня ўсьпее пасьведчыць усіх подпісаў да 31 сьнежня.

7. Толькі тады адчыніцца беларуская ўрадавая школа або ператворыцца існуючая польская школа ў беларускую, калі бацькі з аднаго школьнага вострава пададуць Школьнаму Інспэктару як можна больш дэкларацыяў, а прынамсі ня менш, як на 40 вучн., што хочудь, каб іх дзеці вучыліся ў беларускай мове.

8. Калі куратар на дэкларацыі не адчыніць беларускай школы, або не ператворыць існуючай польскай школы ў беларускую, то бацькі павінны скардзіцца Міністру Асьветы.

Б. Што павінен зрабіць паўнамоцнік, якога бацькі выбяруць скласьці Школьнаму Інспэктару дэкларацыі.

1. Запісаць на асобным лісьце імёны і прозьвішчы бацькоў і апякуноў, імёны іх дзяцей, напісаць паперу да Школьнага Інспэктара, асабіста па сьпіску здаць у Інспэктарыят дэкларацыі да 31-га сьнежня (декабра) гэтага году; узяць ад Інспэктарыяту паквітаваньне на сьпіску бацькоў, сьпіс з паквітаваньнем хаваць у сябе, а копію прыслаць у Беларускі Інстытут Гаспадаркі і Культуры (Вільня, Завальная 6—5).

Дзеля гэтага трэба: у тых вёсках, дзе яшчэ ні разу не падаваліся дэкларацыі з дамаганьнем роднае школы, павінна быць гэтакія паданы, згодна ніжэй паданых інструкцыяў. У тых вёсках, дзе былі паданы дэкларацыі, але-ж з якіхколеды повадаў былі гэтакія ўняважнаны, трэба ізноў падаць новыя дэкларацыі. Тыя вёскі, якія ня маюць ніякага адказу, павінны даведацца ў школьнага інспэктара аб лёсе сваіх дэкларацыяў і дамагацца каб родная школа была адчынена.

Аб усіх перашкодах на шляху дамаганьня роднае школы і змаганьня за яе здабыцьцё трэба пісаць заявы ў Беларускі Інстытут Гаспадаркі і Культуры. Інстытут будзе даваць рожныя парады, а на крыўды і надужыцьці ўладаў будзе падаваць жалабы вышэйшым уладам пры дапамозе Беларускага Пасольскага Клубу.

В. У якой мове пішыцца і запаўняецца форма дэкларацыі.

1. Дэкларацыю трэба пісаць або пабеларуску, або папольску. Калі дэкларацыя будзе напісана парасейску, то Інспэктар можа забракаваць.

У форме дэкларацыі трэба напісаць: імя і прозьвішча бацькі ці маткі, ці апякуна, назоў вёскі, гміны, павету, імёны дзяцей. Непатрэбныя словы ў дэкларацыі закрэсьліць.

Г. Як павінна дапамагчы наагул беларускае грамадзянства, каб для сваіх дзяцей мець сваю родную беларускую школу.

1. У тым школьным востраве (абводзе), дзе няма ніякай школы, Беларусы павінны дамагацца, каб была адчынена беларуская школа; а дзе існуе ўжо польская школа, каб яна ператварылася ў беларускую.

2. Кожны пісьменны або больш сьведомы грамадзянін павінны растлумачыць няпісьменнаму бацьку ўставу аб арганізацыі школьніцтва ад 31. VII. 1924 г., а таксама распараджэньні Міністра Асьветы ад 7. I. 1925 г., памагчы напісаць дэкларацыю, старацца, каб дэкларацыяў было пададзена як можна больш, сьлядзіць, каб дэкларацыі былі завераны гмінаю і паданы Інспэктару да 31 сьнежня.

3. Калі хто будзе адмаўляць ці застрашваць тых бацькоў, якія на падставе закону і распараджэньня Міністра Асьветы будуць падаваць Інспэктару дэкларацыі, каб іх дзеці вучылі ў беларускай мове, таго трэба пацягнуць да судовай адказнасьці, як за баламуцтва грамадзян.

4. Калі навет ёсьць у вёсцы прыватная беларуская школа—усё роўна трэба дамагацца ўрадавай беларускай школы.

Д. Форма паперы, якую піша паўнамоцнік і перадае разам з дэкларацыямі Школьнаму Інспэктару.

Пану Школьнаму Інспэктару.

у горадзе
Паўнамоцніка жыхароў вёскі
. воласьці павету
(прозьвішча і імя)

Апіраючыся на вусным даручэньні бацькоў дзяцей у школьным веку, гэтым маю гонар пераслаць Інспэктарату штук школьных дэкларацыяў, на дзяцей, у справе ўвядзеньня беларускай мовы, як выкладовай у школе ў вёсцы воласьці (або ў школе, якая мае быць заложана у вёсцы вол.).

Аб выніках спраўджаньня дэкларацыяў і аб аканчальнай пастанове пана Інспэктара, ветліва прашу паведаміць бацькоў праз мяне, як паўнамоцніка.

Подпіс:

Паўнамоцнік
Дн 192 . . . г.

Е. Форма сьпіску бацькоў, якія праз паўнамоцніка падалі дэкларацыі Школьнаму Інспэктару аб навучаньні сваіх дзяцей у беларускай мове.

С Ы П І С.

Грамадзян вёскі, гміны павету, якія, на падставе распараджэньня Мін. Рэлігійных Спраў і Публічнай Асьветы ад 7. I. 1915 г. склалі Школьнаму Інспэктару . . . дэкларацыі аб жаданьні навучаньня дзяцей у роднай беларускай мове і сьпіс дзяцей школьнага ўзросту.

	Імя і прозьвішча бацькі, маткі, ці праўнага апякуна	Імёны дзяцей, пададз. у дэклар.
1		
2		
3		
4		
5		
6		

БАЦЬКІ! падавайце, інспэктару, як можна, больш дэкларацыяў аб навучаньні вапых дзетак у беларускай мове.

Школьны век дзіцяці лічыцца ад 7 гадоў без 4-х месяцаў да 14 гадоў і 4-х месяцаў.

ГРАМАДЗЯНЕ! дамагайцеся аб ператварэньні польскіх школаў у беларускія.

Формы дэкларацыяў і інструкцыі можна атрымаць у Беларускім Інстытуце Гаспадаркі і Культуры (Вільня, Завальная 6—5).

Форма дэкларацыі.

Д Э К Л Я Р А Ц Ы Я.

Я ніжэй падпісаны(ая) _____ грамадзянін(ка) Польскае Рэчы-
(імя і прозьвішча)

наспалітае, беларускае нацыянальнасьці, жыхар _____ гміны _____
(назоу вёскі, места) (назоу гміны)

павету _____ як бацька—маці—праўны апякун дзіцяці—дзяцей—
(назоу павету)

у школьным веку.

1. _____
(імя дзіцяці)

3. _____
(імя дзіцяці)

2. _____
(імя дзіцяці)

4. _____
(імя дзіцяці)

на падставе артыкулу з уставу з 31 ліпеня 1924 і., зьмяшчаючага некаторыя пастановы аб арганізацыі школьніцтва (Dz. U. R. P. № 79 роз. 766), жадаю ўвядзеньня ў існуючую—маючую адкрыцца публічную народную школу ў _____
(назоу вёскі, места)

беларускае выкладовае мовы.

Дня _____ 192 _____ г.

(уласнаручны подпіс)

Да Пана Школьнага Інспэктара

у _____
(назоу места)

УВАГА. У тэксце дэкларацыі непатрэбныя словы закрэсьліць.

